

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

**POROČILO O UPORABI PRISILNIH SREDSTEV IN
NAPADIH NA POLICISTE
V LETU 2015**

Ljubljana, februar 2016

UVOD

V Službi generalnega direktorja policije smo pripravili poročilo o uporabi prisilnih sredstev in napadih na policiste v letu 2015. Statistične podatke smo pridobili iz računalniške evidence 19. 2. 2016.

1 UPORABA PRISILNIH SREDSTEV

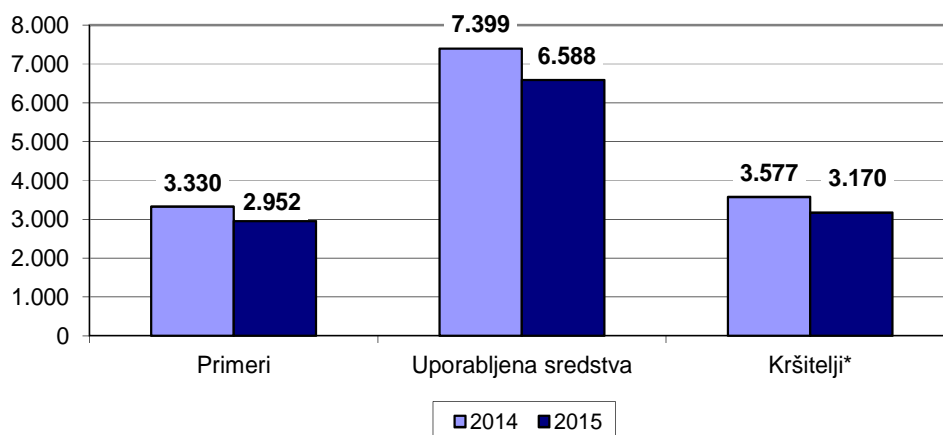
1.1 Obseg in vrste uporabljenih prisilnih sredstev

Leta 2015 so policisti v 2.952 (3.330) primerih zoper 3.170 (3.577) kršiteljev¹ uporabili 6.588 (7.399) prisilnih sredstev.

Število uporabljenih prisilnih sredstev se je v primerjavi z letom prej² zmanjšalo za 11,0 %, število primerov, ko so policisti uporabili prisilna sredstva, se je zmanjšalo za 11,4 %, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je zmanjšalo za 11,4 %.

Vodje enot so ocenili, da je bilo od skupnega števila 6.588, zakonito in strokovno uporabljenih 6.557 prisilnih sredstev; 11 zakonito, vendar nestrokovno; 1 strokovno, vendar nezakonito; za 19 pa ocena uporabe na dan pridobitve statističnih podatkov še ni bila vnesena. Delež zakonito in strokovno uporabljenih prisilnih sredstev pa znaša 99,5 % (99,7 %).

Uporaba prisilnih sredstev

* Osebe, zoper katere so bila uporabljena prisilna sredstva.

¹ Kršitelji so vse osebe v postopkih.

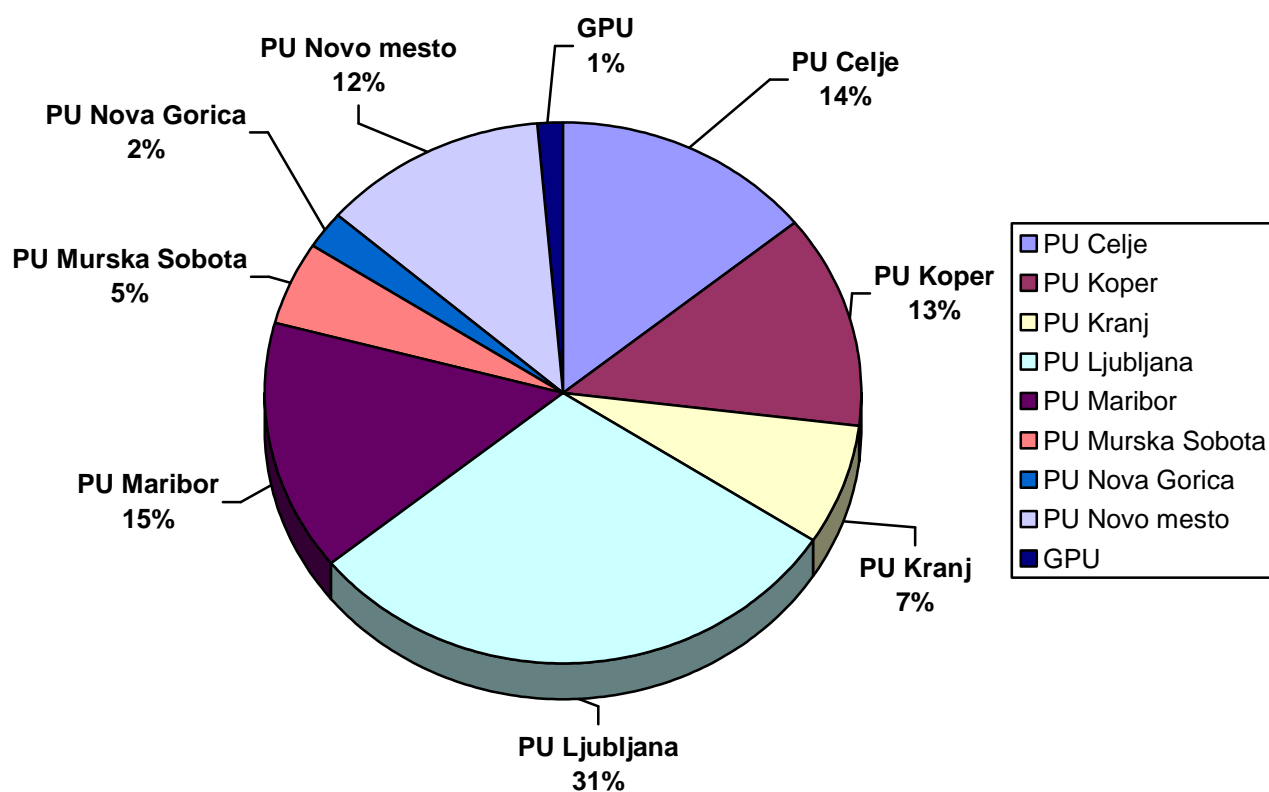
² Uporabljeni podatki za leto 2014 so bili pridobljeni iz računalniške evidence 9. 2. 2015.

Uporaba posameznih vrst prisilnih sredstev po enotah v letu 2015

	SV	TS	PR	PAL	SP	PUV	SO	Skupaj
PU CELJE	328	560	24	12	7	4	-	935
PU KOPER	301	527	10	1	2	4	-	845
PU KRANJ	258	189	16	1	-	1	-	465
PU LJUBLJANA	961	973	34	13	1	-	-	1.982
PU MARIBOR	403	533	22	13	2	2	8	983
PU MURSKA SOBOTA	106	218	9	-	-	1	-	334
PU NOVA GORICA	44	100	3	-	-	1	-	148
PU NOVO MESTO	428	357	16	9	2	1	-	813
GPU	53	29	1	-	-	-	-	83
Skupaj	2.882	3.486	135	49	14	14	8	6.588

Legenda: SV - sredstva za vklepanje in vezanje, TS - telesna sila, PR - plinski razpršilec, PAL - palica, PS - plinska in druga sredstva za pasivizacijo, VC - vodni curek, KON - konjenica, PMV - posebna motorna vozila, SP - službeni pes, PUV - sredstva za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev, OS - opozorilni strel, SO - strelno orožje

Deleži uporabe prisilnih sredstev po policijskih enotah v letu 2015

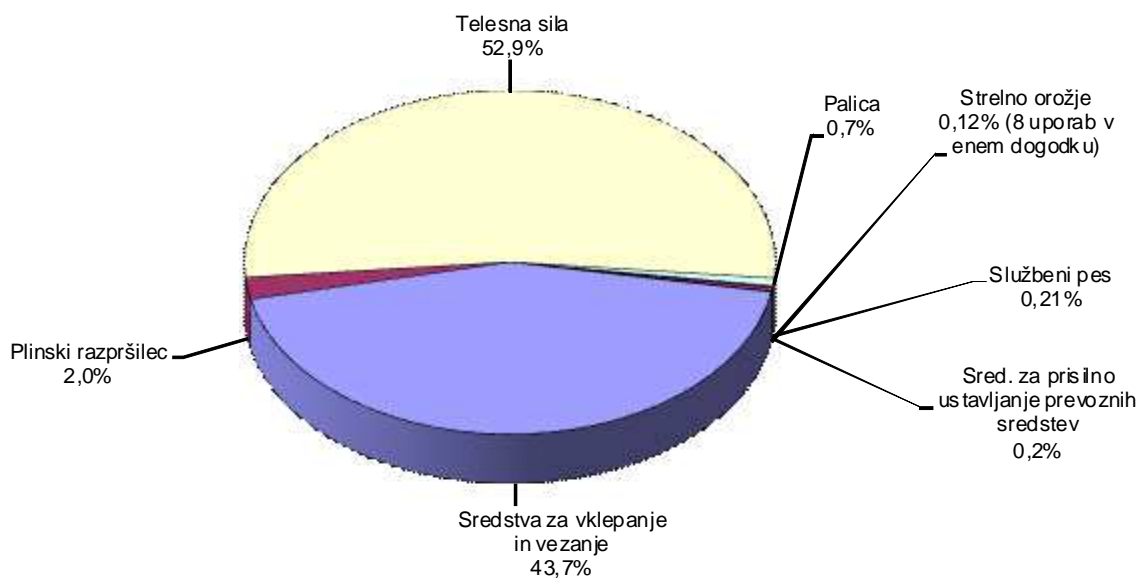

Iz grafa je razvidno, da so leta 2015 največ prisilnih sredstev uporabili policisti PU Ljubljana (31 %) ter PU Maribor (15 %), najmanj pa policisti PU Nova Gorica (2 %). Delež uporabe prisilnih sredstev policistov NOE GPU je bil 1 %.

Uporaba prisilnih sredstev

Vrsta prisilnega sredstva	2014	2015
Sredstva za vklepanje in vezanje	3.423	2.882
Telesna sila	3.816	3.486
Plinski razpršilec	97	135
Palica	24	49
Službeni pes	25	14
Sred. za prisilno ustavljanje prevoznih sredstev	13	14
Strelno orožje	1	8
Skupaj	7.399	6.588

Deleži uporabljenih vrst prisilnih sredstev v letu 2015

Največkrat je bila uporabljena telesna sila ter sredstva za vklepanje in vezanje, uporaba drugih prisilnih sredstev pa je bila manj številna.

Od telesne sile so bili največkrat uporabljeni strokovni prijemi – 2.587-krat. Strokovni udarci so bili uporabljeni – 51-krat, strokovni meti – 94-krat, strokovni pritiski – 56-krat, drugi načini uporabe telesne sile (individualna ali skupinska uporaba telesne sile ...) pa – 701-krat.

Strelno orožje je bilo v letu 2015 uporabljeno osemkrat (osem policistov je uporabilo strelno orožje proti napadalcu, ki je predhodno ustrelil policista in službenega psa), opozorilni strel pa ni bil izstreljen.

1.2 Uporabljena pooblastila

Policisti so prisilna sredstva najpogosteje uporabili pri pridržanju (2.764-krat), dajanju ukazov (1.811-krat), asistenci (422-krat), privedbi (304-krat), ugotavljanju identitete (194-krat), začasni omejitvi gibanja (154-krat), varnostnem pregledu (133-krat) itn.

1.3 Delovna področja in oblike dela

Največkrat so policisti prisilna sredstva uporabili pri vzpostavljanju javnega reda, in sicer 3.331-krat, 1.463-krat pri preiskovanju kaznivih dejanj, 770-krat pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa, pri obravnavanju dogodkov 374-krat, pri spremljanju in izročanju oseb 355-krat, pri mejnih zadevah 267-krat, pri preventivni dejavnosti 21-krat in pri varovanju oseb 7-krat.

Glede na oblike dela so policisti največkrat uporabili prisilna sredstva pri intervenciji (3.111-krat), patroljiranju (1.263-krat), asistenci (431-krat), pri aktivnostih PPE (507-krat), pri drugih oblikah dela pa manjkrat, uporabljena pa so bila predvsem milejša prisilna sredstva.

Uporaba posameznih prisilnih sredstev glede na obliko dela

Vrsta prisilnega sredstva	Aktivnost PPE	Asistenca	Blokada	Dežurstvo	Intervencija	Opazovanje	Patroljiranje	Poostren nadzor	Varnostna - zaključna akcija	Drugo	Skupaj
Sred. za vklepanje in vezanje	62	132	3	15	1.191	19	567	14	124	753	2.880
Telesna sila – strokovni prijemi	100	237		4	1.464	34	531	22	39	155	2.586
Telesna sila – strokovni udarci	1	2			28	1	13		1	5	51
Telesna sila – strokovni meti	3	5			56	2	20	1		7	94
Telesna sila - strokovni pritiski	1	2			30		15	1		7	56
Telesna sila - drugi načini	264	45		6	259		86	3	2	36	701
Palica	26				14	1	1			7	49
Plinski razpršilec	39	8			60	2	19			7	135
Plinska in druga sredstva za pasivizacijo											0
Sred. za prisilno ust. prev. sred.			2				11			1	14
Konjenica											0
Vodni curek											0
Služ. pes z nagobč., brez vrvica					4						4
Služ. pes brez nagobč., na vrvici											0
Služ. pes z nagobč., na vrvici	3		2		5						10
Opozorilni strel											0
Strelno orožje	8										8
Skupaj	507	431	7	25	3.111	59	1.263	41	166	978	6.588

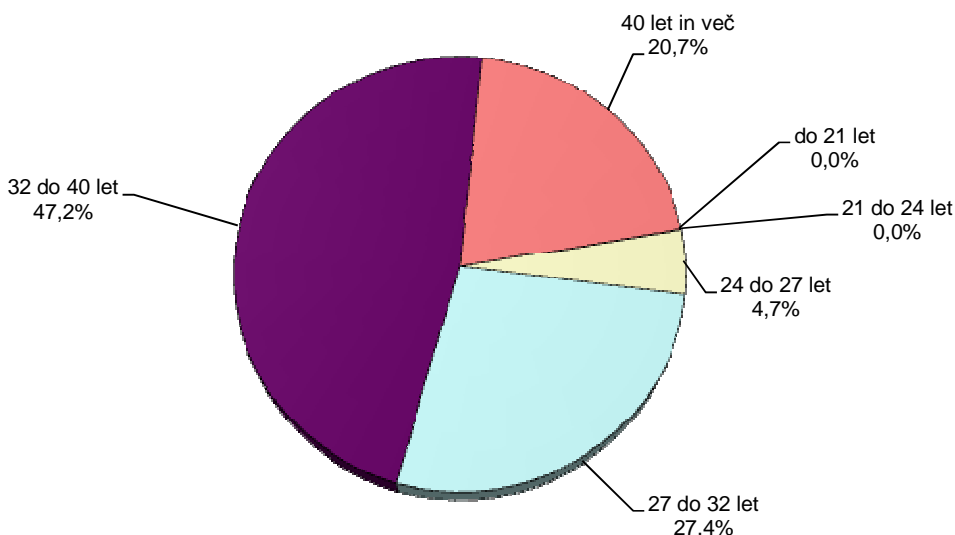
1.4 Starost policistov, ki so uporabili prisilna sredstva

Iz tabele in grafa je razvidno, da je bilo največ policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, starih od 32 do 40 let (47,2 %), nato od 27 do 32 let (27,4 %), nad 40 let (20,7 %) ter od 24 do 27 let (4,7 %).

Starost policistov ob uporabi prisilnih sredstev

Starost	2014	2015
do 21 let	0	0
21 do 24 let	13	2
24 do 27 let	457	217
27 do 32 let	1.372	1.252
32 do 40 let	2.355	2.157
40 let in več	915	945
Skupaj	5.112	4.573

Deleži starostnih skupin policistov

2 POSLEDICE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV IN NAPADOV

2.1 Poškodbe oseb zaradi uporabe prisilnih sredstev in napadov

Leta 2015 je bilo zaradi uporabe prisilnih sredstev in napadov na policiste poškodovanih 60 (57) kršiteljev in 84 (111) policistov. Poleg tega so bili pri 440 (424) kršiteljih in pri 35 (35) policistih vidni zunanji znaki zaradi uporabe prisilnih sredstev oziroma napadov (praske, odrgnine, druge manjše poškodbe kože)³.

³ V preteklosti so policisti evidentirali tudi sled poškodbe, ki pa je nov klasifikator telesnih poškodb (velja od 1. 2. 1999) ne vsebuje več. Kljub temu policisti (od 1. 10. 2003), zaradi ugotavljanja morebitnega grdega ravnanja in spremljanja posledic, ki nastanejo zaradi uporabe posameznega prisilnega sredstva, opišejo vsako prasko, odrgnino ali drugo manjšo površinsko poškodbo, ki je nastala zaradi uporabe prisilnega sredstva, in sicer kot vidne zunanje znake uporabe prisilnega sredstva.

Posledice napadov pri policistih in uporabe prisilnih sredstev pri kršiteljih

	Število policistov		Število kršiteljev*	
	2014	2015	2014	2015
Vidni zunanji znaki**	35	35	424	440
Lahka telesna poškodba	111	84	54	59
Huda telesna poškodba	-	-	3	1
Skupaj	146	119	481	500

* Osebe, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva.

** Praska, odrgnina ali druga manjša površinska poškodba.

Telesno poškodovanih je bilo 1,9 % (1,6 %) kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic (telesne poškodbe in vidni zunanji znaki uporabe prisilnih sredstev) pa je bil 15,8 % (13,5 %). Pri napadih je bilo telesno poškodovanih 1,8 % (2,2 %) policistov, ki so uporabili prisilna sredstva, delež vseh posledic pa je bil 2,6 % (2,9 %).

Kot sredstva napadov kršiteljev, zaradi katerih so bili policisti, ki so uporabili prisilna sredstva, telesno poškodovani oziroma so utrpeli vidne zunanje znake, so bili najpogostejši odpiranje, prijemanje, davljenje (42-krat), udarec z roko (26-krat), drugo sredstvo (21-krat), udarec z nogo (13-krat) itn.

Posledice uporabe posameznih prisilnih sredstev pri kršiteljih

Vrste prisilnih sredstev	Brez posledic	Vidni zunanji znaki	Lahka telesna poškodba	Huda telesna poškodba	smrt	Skupaj	Delež telesnih posledic (v %)
Sredstva za vklepanje in vezanje	2.487	393	3			2.883	0,1
Telesna sila – strokovni prijemi	2.463	79	45			2.587	1,7
Telesna sila – strokovni udarci	35	12	4			51	7,8
Telesna sila – strokovni meti	76	11	6	1		94	7,4
Telesna sila – strokovni pritiski	50	3	3			56	5,4
Telesna sila – drugi načini	689	9	2			700	0,3
Palica	45	2	2			49	4,1
Plinski razpršilec	89	45	1			135	0,7
Plinska in druga sredstva za pasivizacijo							
Sred. za pris. ust. prev. sreds.	11					11	0,0
Konjenica							
Vodni curek							
Služ. pes z nagobč., brez vrvice	4					4	0,0
Služ. pes z nagobč., na vrvi	9	1				10	0,0
Služ. pes brez nagobč., na vrvi							
Opozorilni strel							
Strelno orožje	7				1		
Skupaj	5.965	555	66	1	1	6.588	1,0

Opomba: Število poškodb pri uporabi posameznih prisilnih sredstev je večje od skupnega števila poškodovanih kršiteljev, ker se pri kršiteljih šteje le končna poškodba.

Največ telesnih poškodb kršiteljev je bilo pri uporabi strokovnih prijemov, metov, udarcev in pritiskov ter drugih oblik telesne sile, saj je bilo teh sredstev tudi največ uporabljenih.

Pri uporabi strokovnih udarcev je bil delež telesnih poškodb (lahka ali huda telesna poškodba) 7,8 % (4,1 %), pri strokovnih metih 7,4 % (6,7 %), pri strokovnih pritiskih 5,4 % (1,7 %), pri strokovnih prijemih 1,7 % (1,7 %), pri uporabi drugih načinov telesne sile 0,3 % (1,1 %) in pri uporabi sredstev za vklepanje in vezanje 0,1 % (0,3 %).

2.2 Posledice uporabe prisilnih sredstev glede na stanje kršiteljev

Stanje kršiteljev in posledice uporabe prisilnih sredstev

Stanje kršiteljev	Brez posledic	Vidni zun. znaki	Lahka tel. pošk.	Huda tel. pošk.	Smrt	Skupaj
Pod vplivom alkohola	1.065	301	45	1		1.412
Pod vplivom prepovedanih drog	183	46	7			236
Nepojasnjeno psihično stanje	258	89	10		1	358
Skupaj	1.506	436	62	1	1	2.006

Od 3.170 kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, jih je bilo 1.412 pod vplivom alkohola, 236 pod vplivom prepovedanih drog in 358 v nepojasnjem psihičnem stanju (skupaj 63,3 % vseh kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva). Zoper navedene osebe so policisti uporabili 5.379 oziroma kar 81,65 % vseh prisilnih sredstev.

3 NAPADI NA POLICISTE

Med napade na policiste so všteta kazniva dejanja po čl. 299, 300, 301 in 302 Kazenskega zakonika RS (KZ-1).

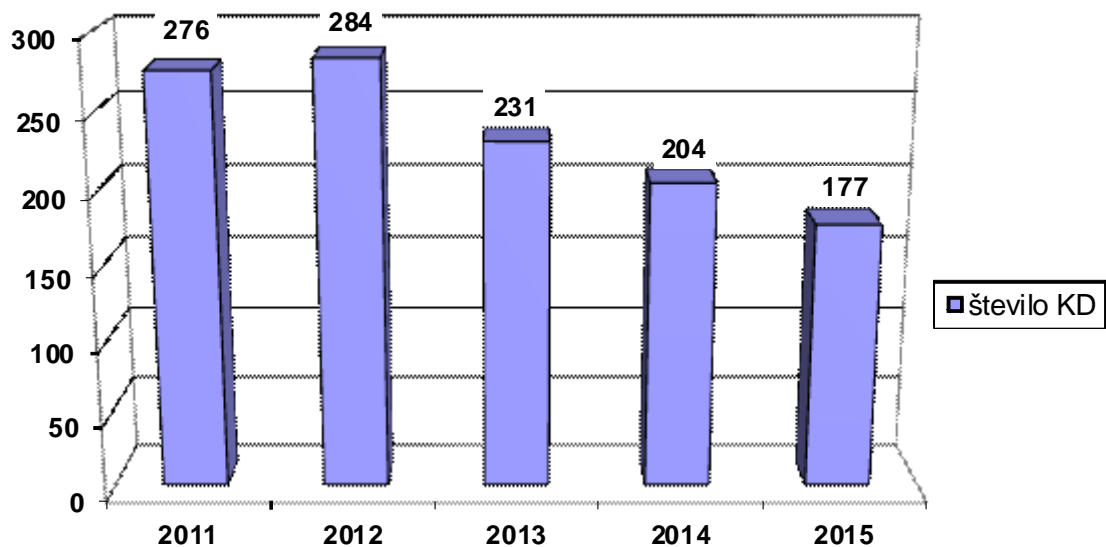
Leta 2015 je bilo 204 (231) napadov na policiste, kar je 27 oziroma 11,7 % manj kot leto prej, pri tem pa je bilo oškodovanih 316 (334) policistov, kar je 18 oziroma 5,4 % manj kot leto prej. Največ napadov na policiste je bilo na območju PU Ljubljana – 66, najmanj pa na območju PU Koper – 6.

Kazniva dejanja napadov na policiste

	2014	2015	Porast/upad (v %)
Število kaznivih dejanj (299, 300, 301 in 302. čl. KZ-1)	204	177	-13,2
Število napadenih policistov	316	279	-11,7

Gibanje števila kaznivih dejanj napadov na policiste v zadnjih petih letih

Policisti so bili največkrat napadeni na cestah, trgih, v stanovanjih, nastanitvenih prostorih z neposredno okolico, na območju prometa, v gostinskih lokalih, na javnih prireditvah, v službenih prostorih policije itn.

Poleg napadov je bilo obravnavanih tudi 56 (71) groženj policistom, kar je 21,1% manj kot lani, od tega največ policistom PU Celje – 16, najmanj pa policistom PU Koper – 2 in PU Novo mesto – 2.

Grožnje policistom

Stopnja ogroženosti	Število groženj	
	2014	2015
Nizka	64	48
Srednja	7	6
Visoka	-	2
Skupaj	71	56

4 UGOTOVITVE IN ZAKLJUČEK

V primerjavi z letom 2014 je bilo leta 2015 število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, število uporabljenih prisilnih sredstev ter tudi število primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva, manjše. Število uporabljenih prisilnih sredstev se je v primerjavi z letom prej zmanjšalo za 11 %, število primerov, ko so policisti uporabili prisilna sredstva, se je zmanjšalo za 11,4 %, število kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, pa se je zmanjšalo za 11,4 %. Upad števila primerov, v katerih so policisti uporabili prisilna sredstva, števila kršiteljev, zoper katere so uporabili prisilna sredstva in števila uporabljenih prisilnih sredstev je posledica dejstva, da so policisti izvedli manj policijskih postopkov, v katerih lahko pride do uporabe prisilnih sredstev (na primer manj ugotavljanj identitet – za 17,7 %, manj izvedenih postopkov v cestnem prometu in posledično manj ugotovljenih kršitev – za 13,0 %, itn.).

Najpogosteje uporabljena prisilna sredstva so bila telesna sila in sredstva za vklepanje in vezanje, in sicer v 97,7 %, kar kaže, da policisti upoštevajo načelo sorazmernosti oziroma da so pri opravljanju policijskih nalog praviloma uporabili najmilejši prisilni sredstvi. Tudi telesnih poškodb kršiteljev je bilo približno enako – le 3 več, kršitelji pa so v letu 2015 pri uporabi prisilnih sredstev utrpeli le eno hudo telesno poškodbo oziroma 2 manj kot leto poprej.

Strelno orožje je bilo uporabljeno 8-krat (1-krat), vendar se je uporaba tega prisilnega sredstva znatno povečala zato, ker je strelno orožje v enem policijskem postopku uporabilo 8 policistov. Policisti so to prisilno sredstvo uporabili zoper osumljenca, ki je s strelnim orožjem (avtomatsko puško) neposredno ogrožal njihova življenja, predhodno pa je ustrelil policista in službenega psa. Osumljenec je zaradi uporabe strelnega orožja poškodbam podlegel, komisija generalnega direktorja policije pa je v zvezi s tem ugotovila, da so policisti strelno orožje uporabili zakonito in strokovno. Opozorilni strel ni bil izstreljen niti v 2015 niti v 2016.

Iz statističnih podatkov je tudi razvidno, da je bilo od 3.170 kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva, 1.412 pod vplivom alkohola, 236 pod vplivom prepovedanih drog in 358 v nepojasnjem psihičnem stanju (skupaj 63,3 % vseh kršiteljev, zoper katere so policisti uporabili prisilna sredstva). Zoper navedene osebe so policisti uporabili 5.379 oziroma kar 81,65 % vseh prisilnih sredstev. Obvladovanje takih kršiteljev je za policiste še zahtevnejše, več pa je tudi možnosti za nastanek posledic. Policisti so na splošno prisilna sredstva uporabili zakonito in strokovno v 99,5 %, kar kaže na visoko raven strokovne usposobljenosti policistov na tem področju.

Leta 2015 je bilo 177 (204) kaznivih dejanj napadov na policiste, kar je 27 oziroma 13,2 % manj kot leto prej, pri tem pa je bilo oškodovanih 279 (316) policistov, kar je 37 oziroma 11,7 % manj kot leto prej. Največ napadov na policiste je bilo na območju PU Ljubljana – 50, najmanj pa na območju PU Koper – 5.

Kljub temu, da je bilo število napadov na policiste v letu 2015 najmanjše v zadnjih petih letih, pa so zaskrbljujoče vse bolj agresivne oblike napadov na policiste. Tako je v letu 2015 prišlo tudi do napada iz zasede z vozilom na policista, ki sta bila napotena na intervencijo, pri čemer je en policist na kraju izgubil življenje, drugi pa je utrpel telesne poškodbe. Poleg tega velja izpostaviti (že omenjeni) primer, ko je osumljenec z avtomatskim orožjem ustrelil policista in službenega psa, pri čemer je policist utrpel telesne poškodbe, službeni pes pa je zaradi povzročenih poškodb kasneje poginil.

Z analizo uporabe prisilnih sredstev v letu 2015 smo ugotovili tudi, da so policisti prisilna sredstva uporabili v povprečju na 55 obravnavanih kaznivih ravnanj⁴. Najredkeje so prisilna sredstva uporabili policisti PU Murska Sobota (na 90 kaznivih ravnanj), najpogosteje pa policisti PU Koper (na 34 kaznivih ravnanj). Navedeno kaže na dejstvo, da policisti v veliki večini primerov policijsko nalogo izvedejo z milejšimi ukrepi in prisilna sredstva uporabijo le takrat, ko naloge na drug način ne morejo uspešno opraviti.

Pri uporabi prisilnih sredstev prihaja do hudih posegov v človekove pravice oseb v policijskih postopkih, pri napadih na policiste pa do hudih kršitev človekovih pravic policistov. Tveganje za nastanek telesnih poškodb ali drugih neželenih posledic je pri uporabi prisilnih sredstev in napadih na policiste povečano, to tveganje pa se še povečuje, ko policisti izvajajo postopke z osebami, ki so pod vplivom alkohola, prepovedanih drog ali so v nepojasnjem psihičnem stanju. Tveganje se povečuje tudi, kadar policisti prisilna sredstva uporabljajo zoper t.i. privilegirano skupino oseb. V tem smislu so zelo občutljivi postopki policistov z begunci, med katerimi se nahajajo tudi otroci, vidno noseče ženske, onemogle in podobno ranljive osebe. Takšni postopki so tudi najbolj izpostavljeni kritični presoji javnosti, zato jim bomo tudi v prihodnje posvečali posebno skrb. V tem kontekstu bomo spremljali tudi izvajanje posebnih pooblastil pripadnikov Slovenske vojske, ki naloge širšega varovanja državne meje izvajajo skupaj s policijo in po njenih navodilih.

V SGDP GPU bomo tudi v prihodnje sproti spremljali in nadzirali dogajanje na področju uporabe prisilnih sredstev in napadov na policiste ter si ves čas prizadevali za konstantno izboljšanje stanja. Ključno za izboljšanje zakonitosti in strokovnosti uporabe prisilnih sredstev je kakovostno izpopolnjevanje in usposabljanje za izvajanje pooblastil s praktičnim postopkom s samoobrambo (PPSA), zato si bomo tudi v prihodnje prizadevali za izboljšanje tovrstnega izpopolnjevanja in usposabljanja. Omejitev, ki utegne nastati pri tem, pa je odsotnost policistov zaradi opravljanja nalog v zvezi z obvladovanjem migrantske problematike. Zaradi povečane odsotnosti policistov ob izvajanju teh nalog so namreč preklicana usposabljanja, med katerimi so tudi usposabljanja iz PPSA. Zaradi tega bo inštruktorjem toliko večji izziv, da v čim krajšem času, ko bodo usposabljanja potekala izjemoma (predvidoma ob morebitnem upadu števila migrantov), policistom posredujejo čim več znanj in veščin s tega področja.

---

⁴ Zajeti so postopki oziroma obravnavanja kršitev ZJRM in drugih predpisov o javnem redu, ZPrCP in drugih predpisov s področja cestnega prometa, Ztuj in ZNDM ter obravnavanja preiskanih kaznivih dejanj, ne pa tudi drugi postopki pri katerih ravno tako pogosto pride do uporabe prisilnih sredstev (npr. privedba na podlagi odredbe pristojnega organa, ugotavljanje identitete ipd.).